

หลวงปู่หลุย จันทสาโร

โดย ผู้จัดการออนไลน์ 2 ตุลาคม 2545 16:16 น.

อย่าไปตามดูอาการของเวทนา ให้ดูจิตอย่างเดียว

ชาติกำเนิดและชีวิตปฐมวัย

หลวงปู่หลุย จันทสาโร เป็นบุตรของ คุณพ่อคำฝอย วรรณบุตร ลูกชายเจ้าเมืองแก่นท้าว แขวงไชยบุรี ประเทศลาว และเจ้าแม่นางกวย (สุวรรณภา) วรรณบุตร ธิดาของผู้มีอันจะกินเขตเมืองเลย

ท่านถือกำเนิดเมื่อ วันอังคารที่ 11 กุมภาพันธ์ 2444 เวลารุ่งอรุณจวนสว่าง ได้ชื่อว่า วอ มีพี่สาวต่างบิดา 1 คน และ น้องชายร่วมบิดามารดาอีก 1 คน

เมื่อเข้าโรงเรียน ท่านมีนิสัยช่างซักช่างเจรจา ออกความเห็นเหมือน ครูบา จึงถูกเรียกว่า บา ท่านมีโอกาสศึกษาเล่าเรียนที่โรงเรียนวัดศรีสะอาดจนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งขณะนั้นถือเป็นการศึกษาชั้นสูงสำหรับเมืองชายแดน

ต่อมาท่านได้ทำงานเป็นเสมียนกับพี่เขยที่เป็นสมุหบัญชีสรรพากร อำเภอเชียงคาน และเมื่อปี 2464 ได้ย้ายไปทำงานที่อำเภอแซงบาดาล (ธวัชบุรี) และที่ห้องอัยการภาค จังหวัดร้อยเอ็ด ด้วยการอุปถัมภ์ของอัยการภาคร้อยเอ็ด

ขณะที่อยู่ที่เชียงคาน ด้วยวัยหนุ่มคะนอง มีการติดต่อกับฝรั่งผั่งลาว ท่านจึงรู้จักวิธีผสมสุราอย่างฝรั่งเศส และศึกษาศาสนาคริสต์อยู่ 5 ปี จนคุณพระเชียงคาน หลงของท่าน เรียกท่านว่า เซนต์หลุย หรือ หลุย ท่านจึงถูกเรียกชื่อว่า หลุย ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

ชีวิตสมณะ การแสวงหาธรรม และปฏิบัติ

ชีวิตราชการของท่านไม่ค่อยราบรื่นนัก ท่านจึงรู้สึกอัดอั้นใจในชีวิตฆราวาสอย่างยิ่ง ประกอบกับรู้สึกเบื่อหน่ายกับการต้องคลุกคลีอยู่กับการจัดอาหารในงานเลี้ยงที่ต้องมีการฆ่าสัตว์ตัดชีวิต ก็อยากบวชเพื่อแผ่บุญกุศลไปให้สรรพสัตว์ที่ตายไปแล้ว ท่านจึงตัดสินใจลาออกจากชีวิตราชการเข้าสู่พิธีอุปสมบท เป็นพระมหานิกาย ณ อำเภอแกลง ปรากฏ จังหวัดร้อยเอ็ด เมื่อปีพุทธศักราช 2466 โดยมีอัยการภาคเป็นเจ้าภาพบวชให้

ระหว่างพรรษาแรกที่ธวัชบุรี ท่านได้พยายามศึกษาพระธรรมวินัย ทั้งปริยัติธรรมและปฏิบัติ ครั้นถึงคราวออกพรรษา ท่านได้ลาพระอุปัชฌาย์ไปเข้าร่วมการคัดเลือกเกณฑ์ทหารที่จังหวัดเลย และได้เดินทางไปนมัสการพระธาตุพนม ที่จังหวัดนครพนม ระหว่างทางได้พบพระครูมงคลกัมมัญฐานรูปหนึ่งมาจากอำเภอโพนทอง รู้สึกถูกอัธยาศัยซึ่งกันและกัน ท่านได้ร่วมถวายเป็นพุทธบูชา ณ ลานพระธาตุพนมตลอดคืน บังเกิดความอัศจรรย์ กายลหุตา จิตลหุตา คือ กายเบา จิตเบา จึงตั้งสัจจาธิษฐานว่าจะบวชกัมมัญฐานตลอดชีวิต

ระหว่างทางสู่จังหวัดเลย เมื่อมาถึงบ้านหนองวัวซอ ท่านได้มีโอกาสฟังธรรมเทศนาจาก ท่านพระอาจารย์บุญ บุญญาโร รู้สึกเลื่อมใสมาก จึงขอถวายตัวเป็นศิษย์ พระอาจารย์ได้แนะนำให้อุปฐิตเป็นธรรมยุตที่จังหวัดเลย หลังจากเกณฑ์ทหารแล้ว ท่านจึงได้อุปฐิตจิตุดุทธกรรมใหม่ เป็นพระธรรมยุตที่วัดศรีสะอาด อำเภอเมือง จังหวัดเลย

ต่อมาท่านได้กลับมาอยู่กับ พระอาจารย์บุญ ที่วัดหนองวัวซอ และติดตามไปวัดพระพุทธรบาทบัวบก ซึ่ง ณ ที่นี้เอง ท่านได้พบกับ พระอาจารย์เสาร์ กนตสีโล และอยู่ปฏิบัติรับฟังโอวาทจาก พระอาจารย์เสาร์ โดยมี พระอาจารย์บุญ เป็นพระพี่เลี้ยง

จากนั้น ก็ได้ไปกราบนมัสการ ท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต มหาเถระที่ทำบ่อจังหวัดหนองคาย ได้อยู่อบรมรับฟังโอวาทและฝึกปฏิบัติกับพระอาจารย์มั่น จวบจนเข้าพรรษา จึงกลับมาจำพรรษาต่อกับ พระอาจารย์เสาร์ ที่วัดพระพุทธรบาทบัวบก

ในพรรษานี้ ท่านได้ภาวนาจนจิตรวมแล้วเกิดอาการสะดุ้ง พระอาจารย์บุญ จึง

ให้ยุตติจิตถกรรมใหม่ที่ วัดโพธิสมภรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2468 โดยมี ท่านเจ้าคุณธรรมเจดีย์ (จุม พนฺธุโล) เมื่อครั้งเป็นพระครูสังฆวุฒิกรเป็นพระอุปัชฌาย์ และ ท่านพระอาจารย์บุญ ปัญญาโร เป็นพระกรรมวาจาจารย์

ท่านจึงได้บวชถึง 3 ครั้ง คือ ปี 2466, 2467 และ 2468

พรรษาที่ 1-6 (พ.ศ. 2468-2473) ท่านจำพรรษาอยู่กับ ท่านพระอาจารย์บุญ ปัญญาโร พ.ศ.2468 จำพรรษา ณ วัดพระบาทบัวบก อำเภอฝาง จังหวัดอุดรธานี พ.ศ. 2469-2473 จำพรรษา ณ วัดป่าหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี (ปัจจุบันมีชื่อว่า วัดบุญญานุสรณ์) และในปี พ.ศ. 2473 พระอาจารย์บุญ ปัญญาโร มรณภาพ ซึ่งในปีนั้นท่านได้จำพรรษาอยู่ร่วมกับ หลวงปู่ขาว อนาลโย และ หลวงปู่ชอบ ฐานสโม

พรรษาที่ 7-8 พ.ศ. 2474 ท่านจำพรรษาที่วัดป่าบึงเห่ล่าง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น (ปัจจุบัน คือ วัดป่าวิเวกธรรม) ร่วมกับ พระอาจารย์สิงห์ ขนดะยากโม พระอาจารย์มหาปิ่น ปัญญพโล พระอาจารย์อ่อน ญาณสิริ พระอาจารย์ชอบ ฐานสโม และหลวงปู่ฝั้น อาจาโร

ปี พ.ศ. 2475 ได้ร่วมกับคณะไปส่งสตรีกัมมัฏฐานที่ นครราชสีมา และ ร่วมสร้างวัดป่าตาลวัน และได้จำพรรษาที่ วัดป่าศรัทธา ร่วมกับ พระอาจารย์มหาปิ่น พระอาจารย์ภูมี จิตตมโม พระอาจารย์ก่งมา จิรปัญโญ พระอาจารย์คำดี ปภาโส

พรรษาที่ 9-10 (พ.ศ.2476-2477) ท่านได้ร่วมเดินธุดงค์กับ พระอาจารย์เสาร์ และได้วิหาม้างกายจากท่านอาจารย์ ในปีนี้ท่านได้จำพรรษา ณ ถ้ำบ้านโพนงาม-หนองสะโน ตำบลฝักคำภู อำเภอภูพาน จังหวัดสกลนคร

พรรษาที่ 11 (พ.ศ.2478) เป็นปีที่สร้างวัดป่าหนองผือ ตำบลนาใน อำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร หรือ วัดภูริทัตตถิราวาส และท่านได้ออกอุบายให้ชาวบ้าน อารามานิมนต์ ท่านพระอาจารย์ฝั้น มาจำพรรษาที่นั้่นานถึง 5 ปี

พรรษาที่ 12 (พ.ศ.2479) อยู่จำพรรษากับ พระอาจารย์เสาร์ ณ วัดป่าสุทธาวาส อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

พรรษาที่ 13-14 (พ.ศ.2480-2481) กลับมาสู่แผ่นดินถิ่นกำเนิด จำพรรษา

ณ ป่าช้าหนองกลางฝาง อำเภอฝาง และ อำเภอฝาง จังหวัดเลย

พรรษาที่ 15 (พ.ศ.2482) ชุติศแสวงหาที่ว่างปฏิบัติธรรมในเขตป่าดงเตียน
อำเภอเมือง จังหวัดเลย จำพรรษา ณ อำเภอฝาง และ พักเจริญธรรมบ้านหนองบง

พรรษาที่ 16 (พ.ศ.2483) เกิดอัศจรรย์ในดวงจิต จำพรรษา ณ โพนสว่าง
อำเภอภูพาน จังหวัดสกลนคร (โพนงาม. หนองสะโน) ได้ไตร่ตรองธรรมที่
ออกพรรษา ได้ไปนมัสการ หลวงปู่มั่น ที่วัดป่าโนนนิเวศน์ จังหวัดอุดรธานี

พรรษาที่ 17-19 ใน พ.ศ.2484 ได้ร่วมอยู่ในรัศมีบารมีบูรพาจารย์ ขณะที่
หลวงปู่มั่น จำพรรษา ที่โนนนิเวศน์

พ.ศ.2485-2486 จำพรรษาที่ บ้านอุ่มโคก และ ป่าไถวัด ป่าบ้านนามน
จังหวัดสกลนคร

พรรษา ที่ 20-25 ใน พ.ศ.2487-2488 ทำหน้าที่เปรียบได้ดั่งนายทวารบาล
แห่งบ้านหนองผือ จำพรรษา ณ บ้านหนองผือ จังหวัดสกลนคร

พ.ศ.2489-2490 จำพรรษา ณ บ้านอุ่มคง จังหวัดสกลนคร

พ.ศ. 2491 จำพรรษา ณ บ้านโคกมะนาว จังหวัดสกลนคร

พ.ศ. 2492 จำพรรษา ณ บ้านห้วยป่น ตำบลนาใน อำเภอพรรณานิคม สกลนคร
ขณะที่หลวงปู่มั่น จำพรรษาช่วงปลายชีวิต ณ วัดป่าหนองผือ ท่านจึงอยู่พรรษากับ
บูรพาจารย์ใหญ่ ในช่วงนี้ โดยเฉพาะในปีนี้มี พระอาจารย์มหาบัว ญาณสมฺปนฺโน พระ
อาจารย์มุนี พระอาจารย์อ่อนสา พระอาจารย์เนตร ตนฺตสิโล พระอาจารย์วัน อุตฺตโมร่วม
จำพรรษาคู่

พรรษาที่ 26-31 พ.ศ.2493 หลังจากประทีปแก้วของพระกัมมภูฐานได้ดับลง
ณ วัดป่าสุทธาวาส เมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน 2492 และได้ถวายเพลิงในต้นปี
2493 หลังจากนั้น ท่านได้ออกธุดงค์เรื่อยไป จำพรรษาที่วัดศรีพนมมาศ อำเภอเชียง
คาน จังหวัดเลย

พ.ศ. 2494 จำพรรษา ณ อำเภอพระนาใน อำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร

พ.ศ. 2495 จำพรรษา ณ วัดป่าเขาสวนกวาง อำเภอเขาสวนกวาง จังหวัด
ขอนแก่น กับ เจ้าครูอริยคณาธาร

พ.ศ. 2496 จำพรรษา ณ วัดคอนเลยหลง อำเภอเมือง จังหวัดเลย และถ้ำผาปู่

พ.ศ. 2497 จำพรรษา ณ บ้านไร่ม่วง (วัดป่าอัมพวัน) กับ หลวงปู่ชา อจตุโต ผู้
เคยร่วมธุดงค์กันหลายครั้ง และในปีนี้ คัมภีร์ที่ท่าแพ อำเภอเมือง จังหวัดเลย

พ.ศ. 2498 จำพรรษา ณ สวนพ่อนูจันทร์ บ้านฝางเลย จังหวัดเลย

พรรษาที่ 32 พ.ศ.2499 อยู่บ้านกกกอก ตำบลหนองงิ้ว อำเภอวังสะพุง จังหวัด
เลย (ปัจจุบัน คือ วัดปริตตบรรพต) และ ผจญพญานาคที่ภูบักบิด

พรรษาที่ 33-35 พ.ศ.2500 จำพรรษาร่วมกับ หลวงปู่ขาว อนาลโย ณ วัดป่า
แก้วชุมพล สว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร

พ.ศ. 2501-2502 ร่วมจำพรรษา และ ร่วมสร้าง วัดถ้ำกลองเพล กับ หลวงปู่
ขาว

พรรษาที่ 36 พ.ศ. 2503 จำพรรษา ณ ถ้ำมโหฬาร ตำบลหนองหิน อำเภอภู
กระดึง จังหวัดเลย และ ในเขตป่าเขาถ้ำถ่อน ในเขตจังหวัดเลย

พรรษาที่ 37 พ.ศ. 2504 จำพรรษา ณ ถ้ำแก่งยาว บ้านโคกแฝก ตำบลผาน้อย
อำเภอสะพุง จังหวัดเลย ในปีนี้ ได้พบงูใหญ่มากอยู่ได้แค่

พรรษาที่ 38 พ.ศ. 2505 จำพรรษาที่ เขาสวนกวาง อำเภอเขาสวนกวาง
จังหวัดขอนแก่น

พรรษาที่ 39 พ.ศ. 2506 ได้อุบายธรรม เนื่องจากการจำพรรษากับ หลวงปู่ขาว
อนาลโย ณ ถ้ำกลองเพล อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู

พรรษาที่ 40 พ.ศ.2507 จำพรรษาที่ บ้านกกกอก ตำบลหนองงิ้ว อำเภอวังสะ
พุง จังหวัดเลย

พรรษาที่ 41-42 พ.ศ.2508-2509 เสวยสุขจำพรรษา ณ ถ้ำผาบึงบ้านนาแก
ตำบลผาบึง อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย

พรรษาที่ 43-48 พ.ศ. 2510-2515 จำพรรษา ณ ถ้ำผาบึง สร้างวัดผาบึง
และเริ่มรับนิมนต์โปรดพุทธชนภาคอื่นๆ ขณะมีอายุกว่า 70 ปีแล้ว

พรรษาที่ 49-50 พ.ศ. 2516-2517 กลับไปบูรณะ บ้านหนองผือ และถ้า
เจ้าผู้ข้า อำเภอมรรณานิคม จังหวัดสกลนคร

พรรษาที่ 51 พ.ศ. 2518 จำพรรษา ร.สวนบ้านอ่าง อำเภอบะขาม จังหวัด
จันทบุรี เพื่อโปรดชาวภาคตะวันออก

พรรษาที่ 52 พ.ศ. 2519 เดินทางไปโปรดชาวภาคใต้ และ จำพรรษา ณ วัดกุม
กิริยบรรพต นิคมควนกาหลง จังหวัดสตูล วัดควนเจดีย์ จังหวัดสงขลา

พรรษาที่ 53-57 ไปรยปรายสายธรรม

พ.ศ. 2520 จำพรรษาที่ สวนปทุมธานี อำเภอมือง จังหวัดปทุมธานี

พ.ศ. 2521 จำพรรษาที่ วัดป่าหนองแขง อำเภอนองว้าวชอ อุดรธานี

พ.ศ. 2522 จำพรรษาที่ โรงนาขาแดง คลอง 16 อำเภอองครักษ์ นครนายก

พ.ศ. 2523 จำพรรษาที่ วัดอโศการาม อำเภอมือง สมุทรปราการ

พ.ศ. 2524 จำพรรษา ณ ที่พักสงฆ์ บ้านคุณประเสริฐ โพธิ์วิเชียร อำเภอศรีราชา
ชลบุรี

พรรษาที่ 58 พ.ศ. 2525 พิจารณาธาตุขันธ์จะแตกดับ จำพรรษา ณ ถ้าเจ้าผู้ข้า
อำเภอมรรณานิคม จังหวัดสกลนคร

พรรษาที่ 59-65 (พ.ศ. 2526-2532) เป็นช่วงแสงตะวันลำสุดท้ายของชีวิต
ในช่วงปี พ.ศ. 2526-2528 ท่านจำพรรษาที่ วัดเจติยาภิรวิหาร (ภูทอก) กิ่งอำเภอสรี
วิไล จังหวัดหนองคาย

พ.ศ. 2529-2532 จำพรรษาที่ ที่พักสงฆ์ ก.ม. 27 ดอนเมือง กรุงเทพมหานคร
กับ ที่พักสงฆ์เย็นสุใจ อำเภอท่าหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ในบรรดาศิษย์ของ หลวงปู่มั่น นั้น หลวงปู่หลุย เป็นผู้ทีสนโดษ มกน้อย ประหยัด
มัยสทธิ์ที่สุด ท่านเป็นผู้ละเอียดละออมาก เป็นนักจดบันทึก มีบันทึกหลายสิบเล่ม
เกี่ยวกับหลวงปู่มั่น ซึ่งเป็นประโยชน์มากต่อการค้นคว้าศึกษาสำหรับสาธุชนคนรุ่นหลัง
รวมทั้ง ธรรมโอวาท ของท่านเองด้วย